

Norsk studentorganisasjon

HJELPE, IKKE STRAFFE

De siste årene har rusproblematikk og alvorlige psykiske helseplager hos studentene økt. Dette er bekymringsverdig, og krever målrettede tiltak som ivaretar studenter i en sårbar situasjon. Vi har ingen å miste og nå må studentstemmen ta til orde for en human ruspolitikk. Vi i NSO må vise at vi bryr oss!

Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) har over flere år kartlagt studentenes vaner med rusmidler. Fra 2014 til 2018 steg bruken av rusmidler blant studenter i alderen mellom 18 til 35 år fra 23% til 27%. I 2018 rapporterte 44 prosent av studentene en høy eller alvorlig høy risikoatferd knyttet til alkohol. I egen undersøkelse fra Norsk studentorganisasjon (NSO) fra 2019, rapporterer over 14000 studenter bruk av rusmidler for å fremme egen prestasjon. Av disse oppgir 24 % å ha brukt rusmidler som amfetamin, mens 22% brukte cannabis som prestasjonsfremmende rusmiddel. Til tross for et mindre utvalg enn SHoT-undersøkelsen, viser begge undersøkelsene et gjennomsnittlig høyere rusbruk blant studenter enn resten av befolkningen.

Samfunnsgrupper med lav sosioøkonomisk status og alvorlige helseplager har en høyere risiko for å utvikle rusmisbruk (substance abuse disorder, SAD), og utvikle et problematisk forhold til rusmidler. Hver fjerde student rapporterer om alvorlige psykiske helseplager, 32% av alle studenter oppgir svært mye helseplager, og over halvparten av alle studenter oppgir å ha problemer med å dekke nødvendige utgifter (SHoT, 2018).

Dette gjør studenter til en svært utsatt gruppe for å utvikle SAD, og problemer knyttet til rusmisbruk. Denne gruppen behøver å bli møtt med forståelse, mindre stigma, og helsefremmende tiltak. Derfor må NSO ta standpunkt i ruspolitikken. Det er viktig at studenter med rusproblematikk møtes av utdanningsinstitusjoner, studentsamskipnader og en helsesektor med kompetanse og forståelse, fremfor sanksjoner.

Dette krever forebyggende tiltak i studentsamskipnader og ved utdanningsinstitusjonene. Mange studentsamskipnader tilbyr studenter støtte i form av samtaler med kompetente rådgivere, og flere ansatte og studenter jobber med målrettede tiltak. Det behøves fortsatt bedre kartlegging, holdningsendringer og behandlingsapparater for studenter. Studenter med alvorlige psykiske helseplager knyttet direkte eller indirekte til rusbruk behøver utredning og behandling av spesialisthelsetjenesten. I dag er det ofte ett års ventetid disse studentene møter, og i dette tidsrommet er det stor fare for å bli dårligere.

Det eksisterer for lite forskning på hvordan studenter som gruppe forholder seg til lovlige og illegale rusmidler. SHoT-undersøkelsene i 2010, 2014 og 2018 kartlegger noe og er god hjelp, men vi trenger mer kunnskap om omfanget, andre bakenforliggende årsaker,

og ikke minst hvordan studenters spesielle livssituasjon påvirker rusbruk. Ruspolitikken skal være kunnskapsbasert, ikke styrt av urealistiske skremmebilder. NSO, institusjonene, studentsamskipnadene og ikke minst kommunale helsetjenester har et felles ansvar for studentene.

NSO mener:

- Resultatene fra blant annet SHoT 2022 og Levekårsundersøkelsen skal aktivt brukes for å gjennomføre ny forskning på studenters forhold til rusbruk og rusmidler.
- Politikken som føres på rusfeltet skal være kunnskapsbasert.
- Personer med rusproblemer skal møtes med helsehjelp.
- Studentsamskipnadene skal innføre lavterskel samtaletilbud for studenter.
- Posten «Studenters psykiske helse» i statsbudsjettet må økes.